

Çalışma Ortamı Gözetimi, İş Hijyeni, İşyeri Temizliği Ve Düzeni

2

Çalışma Ortamı Gözetimi

Mevzuat

- İş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesinde çalışma ortamının gözetimi çok büyük öneme sahiptir. Çünkü çalışma ortamındaki tehlike ve riskler sürekli değişmekte ve yeni sağlık güvenlik sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır.
- İşverenlerin çalışma ortamının gözetimi yükümlülüğü, 30/6/2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6331 sayılı **İş Sağlığı ve Güvenliği** yasası ve bu yasaya göre çıkarılan çeşitli Yönetmeliklerde yer almaktadır.

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'na göre; işyerinde iş sağlığı ve güvenliğini sağlamak için **"her türlü önlemi alma"** yükümlülüğü bulunan işverenin, bunu ve denetleme yükümlülüğünü yerine getirdiğinin tespiti için, çalışma ortamının gözetimi ile ilgili sistem kurması ve yapılanları kayıt altına alması gerekir.

- Çalışma ortamı gözetimi yükümlülüğünü işveren, kendi personeli arasından yapacağı görevlendirme ile yerine getirebileceği gibi, işyeri dışında kurulmuş olan firmadan hizmet alarak da yerine getirebilir.
- Çalışma ortamı gözetimi ile ilgili iş sağlığı ve güvenliği mevzuatımızda çeşitli hükümler bulunmaktadır. Bu konuda iş sağlığı ve güvenliği kurullarının, işyeri sağlık ve güvenlik birimlerinin, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının görev ve yükümlülükleri bulunmaktadır.

Tanımı

İşyeri çalışma ortamında çalışanların sağlık ve güvenlikleri için tehlike ve risk oluşturan çeşitli madde ve etkenlerin varlığının saptanması, düzeylerinin ölçülmesi ve gerektiğinde kontrol altına alınması amacıyla yapılan tüm faaliyetlere "Çalışma Ortam Gözetimi" denir.

Kapsamı

Çalışma ortamının gözetimi, işyeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik biriminin işyerinde sağlık ve güvenlik tehlikelerine karşı yürüteceği her türlü önleyici ve düzeltici faaliyeti kapsar.

- Önleyici faaliyet + Düzeltici faaliyet = Çalışma Ortam Gözetimi

Çalışma Ortam Gözetimi ile ilgili faaliyetler Esas olarak İş Güvenlik Uzmanının görevleri arasındadır.

Çalışma ortamı gözetimi yapılırken

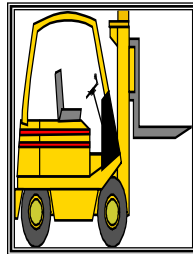
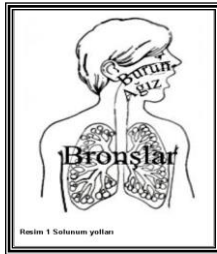
- İşyerindeki tehlikeler ve riskler belirlenecek,
- Risk değerlendirmesi yapılacak,
- Risk değerlendirmesine göre Ortam Gözetimi için plan yapılacak
- Planda yer alan öneriler işverene sunulacak,
- Yerine getirilip getirilmediği izlenecek.

- İşyeri bina ve eklentileri
- İşyerinde bulunan iş ekipmanları,
- İşyerinde kullanılan ve üretilen maddeler,
- İşyerinde çalışanlar,
- dikkate alınır.

Periyodik Kontroller

- 1.Sağlık Yönünden :İş Yeri Hekimi
- 2.Teknik Yönden:İş Güvenliği Uzmanı

Çalışma Ortamı Gözetimi Faaliyetleri

- Çalışma ortamının gözetimini yapmak
- İş yerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden yapılması gereken periyodik bakım, kontrol ve ölçümleri planlamak ve uygulamasını kontrol etmek,
- İş yerinde kaza, yangın veya patlamaların önlenmesi için mevzuata uygun çalışmalar yapmak ve uygulamaları takip etmek

- Doğal afet, kaza, yangın veya patlama gibi durumlar için acil durum planlarının hazırlanmasını sağlamak,
- Periyodik olarak eğitimleri ve tatbikatları yaptırmak,
- Acil durum planı doğrultusunda hareket edilmesini sağlamak

- Çalışanın sağlığını etkileyebilecek ergonomik faktörlerin tanımlanması ve değerlendirilmesi.
- Çalışanların sağlığı için riskler yaratabilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik maruziyetler gibi faktörler ve iş hijyeni koşullarının değerlendirilmesi.
- Çalışanların olumsuz psikolojik faktörlere maruziyeti ve iş organizasyonu ile ilgili hususların değerlendirilmesi.

- İş kazaları riskinin ve önemli tehlikelerin değerlendirilmesi.
- Toplu ve kişisel koruyucu donanımın değerlendirilmesi.
- Maruziyeti azaltmak, önlemek ve yok etmek için planlanan kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi.
- Genel hijyen ve sağlık olanaklarının değerlendirilmesi.

Çalışma Ortamı Ortam Ölçümü Uygulaması:

Çalışma ortamı ortam ölçümü yapılırken uygulamaları dört grup altında toplamak mümkündür.

- A. Fiziksel ortam ölçümleri (Gürültü ölç.,Gaz ölç.Toz ölç. vs)
- B. Kimyasal ortam ölçümleri(Tozlar ,Gazlar,Buharlar .Çözücüler vs)
- C. Sağlık ortam ölçümleri (akciğer tar., kan ölç., solunum test. v.s)
- D. Psikolojik ortam ölçümleri(iş yükü, stres, roller,monotonluk vs)

Çalışma Ortamı Gözetimi 1-işyeri

- Binaların yapısı, tavan yüksekliği, alanı
- Elektrik tesisatı (Elektrik İç Tesisat Yönetmeliğine uygunluğu)
- Acil çıkış yolları
- Yangınla mücadele
- Havalandırma

- Ortam sıcaklığı
- Aydınlatma
- İşyeri tabanı, duvarı, çatısı
- Pencereleler, kapılar
- Dinlenme ve soyunma yerleri, duş, tuvaletler
- İlk yardım odaları

İşyeri Bina Ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık Ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik

Resmi Gazete Tarihi: 17.07.2013/28710

Çalışma Ortamı Gözetimi 2- İş Ekipmanları

- İşin yapılmasında kullanılan makine,alet,ve tesisin işyerindeki özel çalışma şartlarını, sağlık ve güvenlik göz önünde bulundurularak seçilecek, tamamen tehlikesiz olamıyorsa riski en aza indirecek uygun önlemler alınacaktır.

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık Ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

Resmi Gazete Tarihi: 25.04.2013 Sayısı:28628

Çalışma Ortamı Gözetimi 3-İşyerinde Kullanılan Ve Üretilen Maddeler

- Bunların depolanması, üretilmesi esnasında malzeme güvenlik belgelerinden (MSDS) yararlanılmalı
- Yanıcı, patlayıcı, toksik olmalarına göre önlemler alınmalı
- Oksitleyici ve yanıcıların ayrı ayrı depolanmalı,
- Yangın söndürme tertibatının maddelerin özelliklerine göre olmalı,
- Ortam ölçümlerinin periyodik olarak yapılması

Çalışma Ortamı Gözetimi 4-çalışanların Sağlık Gözetimi

- İşe ilk giriş muayeneleri,
- Periyodik muayeneleri,
- Diğer gerekli tetkikleri yaptırmak,
- Kayıtlarını tutularak özlük dosyalarında saklanması (Normal şartlarda bu belgeler en az 15 yıl saklanır, kanserojen maddelerle çalışmalarda 40 yıl saklanır.)

- İşyeri hekimi ile yıllık değerlendirme raporu hazırlamak,
- İşyeri hekimi ile bir sonraki yılın çalışma planlarını hazırlamak, işverenin onayından sonra işyerinde ilan etmektir.
- Tüm teknik önlemlere rağmen riskler yok edilemiyorsa çalışanlara kişisel koruyucu donanımlar verilecektir.

- KKD'ler CE uygunluk işaretini taşıyacaktır.
- Bu işaret KKD'lerin KKD Yönetmeliğine uygun üretildiğini gösterir.
- KKD'nin kullanma kılavuzu istenecektir. (Kılavuzda hangi riske karşı kullanıldığı, nasıl ve ne kadar süre için etkili olacağı belirtilmiş olmalı)

Çalışma Ortam Gözetiminin İçerdiği İncelemeler

1. Çalışanın sağlığını etkileyebilecek ergonomik faktörlerin tanımlanması ve değerlendirilmesi
2. Çalışanların sağlığı için riskler yaratabilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik maruziyetler gibi faktörler ve iş hijyeni koşullarının değerlendirilmesi
3. İş kazaları riskinin ve önemli tehlikelerin değerlendirilmesi
4. Çalışanların olumsuz psikolojik faktörlere maruziyeti ve iş organizasyonu ile ilgili hususların değerlendirilmesi

5. Toplu ve Kişisel koruyucu donanımın değerlendirilmesi
6. Maruziyeti azaltmak, önlemek ve yok etmek için planlanan kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi
7. Genel hijyen ve sağlık olanaklarının değerlendirilmesi

Çalışma Ortam Gözetimi İle İlgili Faaliyetler

- İyi çalışma ortamı herkesin sorunudur.
- Bu yalnızca, işveren ve işçilerin işbirliği ile sağlanır.
- İşyerlerinin ve üretim sistemlerinin yeniden tasarımı veya değiştirilmesinde psikolojik faktörler ve insanların reaksiyonları göz önünde bulundurulmalıdır.

İş Hijyeni

- Sözlük anlamı sağlık bilimi demektir.
- Sağlığı koruma uygulamalarının tümü hijyeni kapsar.
- Temizlik yoluyla sağlığı korumaya yönelik uygulamalar için kullanılan bir terimdir.
- Hijyen Yunan mitolojisinde, sağlık tanrıçasıdır (Hygieia). Hijyen, sağlık ve temizlik dolayısıyla sağlığın korunması anlamını taşır.

AMAÇ: İş hijyeni çalışma sırasında ortaya çıkan sağlığa zararlı maddelerin oluşturduğu ortamın kontrolünü amaçlar.

İş Hijyeni Tanımı : Çalışma ortamında oluşan, hastalıklara veya geri kazanılması olanaksız sağlık koşullarına veya işçinin iyilik halini kaybetmesine neden olan zararlıları belirleyen, değerlendirmesini yapan ve kontrol yollarını gösteren bir bilim dalıdır.

İş Hijyeninin Kapsamı :

1. İş ve işin yürütümü ile ortaya çıkan etkenleri tanımlamak ve onların insan sağlığını hangi yönde ve nasıl etkilediğini bilmek,
2. Deneylerle bu zararlıların miktarlarını ve aynı zamanda insanların sağlığını etkileme düzeylerini saptayabilmek,
3. Bu zararlıları ve onların sağlığa etkilerini yok etmek için yöntemler geliştirmektir.

Ortamın Temizliği Ve Bakımı

- Sağlığımız, yaşadığımız ortamın temizliğinden de doğrudan etkilenir.
- Temizlik işlemleri bilinçli olarak yapılmadığında var olan kirlilik geniş yüzeylere yayılabilir.
- Ortamın temizliği olabildiğince sık yapılır.
- Temizlik gereçleri temizlenen yüzeylerden kesinlikle daha temiz olmalıdır.

- Önce görünen kirler temizlenir; ileri temizlik aşamalı olarak uygun sırayla gerçekleştirilir.
- Temizlik sırasında mümkünse sıcak su kullanmaya özen gösterilmelidir.
- Temizliği yapılan yüzeyler sonunda kuru olarak bırakılmalıdır.
- Odalarda bulunan çöp sepetleri, küllükler, yerlerdeki çöpler toplanır.
- Küllükler temizlenir. Sepetlerde bulunan hijyenik çöp poşetlerinden kullanılmayacak durumda olanlar yenileriyle değiştirilir.

- Eşyaların tozlarının alınma işleminde genel prensip en üstten başlayarak aşağıya doğru inmektir.
- Bu şekilde dolap, masa, etajer, sehpa, sandalye, koltuk ...vb. tozları uygun temizlik maddeleri ile hazırlanmış temizleme suyuyla ıslatılıp iyice sıkılmış nemli bezle yapılır.

- Sert zeminler ise zeminin özelliğine göre uygun maddelerle silinmelidir.
- Tuvalet ve banyo gibi enfeksiyon riski yüksek alanlar dezenfektan özellikli maddeler ile temizlenir. Bu bölgede kullanılan fırça, bez ...vb. malzeme kesinlikle diğer alanlarda kullanılmaz.

- Her gün temizlenmesi gerekmeyen dolap üstleri, masa ve sandalye ayakları, kalorifer petekleri, yangın söndürme cihazları, pano ve çerçevelerin tozları alınarak temizliği sağlanır.
- Tüm kapılar, aydınlatma düğmeleri, telefon apareyleri silinir.
- İç ve dış cam temizliği yapılarak doğramalar silinir.
- Koltuk ve sandalyelerin tozları alınır.

Kişisel Hijyen

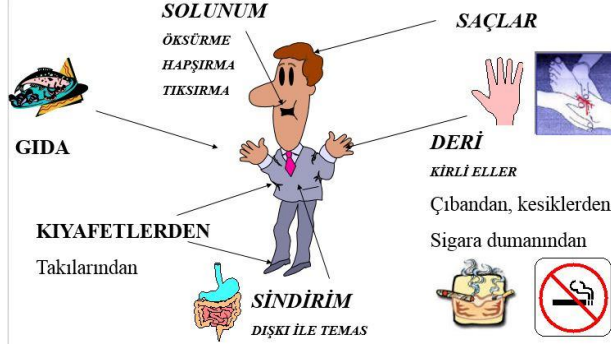
- Saçlar
- Ağız – Diş
- Eller
- Ayaklar
- Tırnaklar
- Göz
- Kulak
- Perine

Kişisel temizlik ön planda olmalıdır;

- Günlük banyo
- Günlük tıraş
- El ve tırnak temizliği
- Temiz giysi
- Deri ve zarların sağlam ve temiz olması
- Erken tedavi

Niçin Kişisel Hijyen?

Şaşırtıcı Gerçekler

- Gıda servisi yapan personelin % 60'ı tuvaleti kullandıktan sonra ellerini yıkamamaktadır
- 5 kat tuvalet kağıdı bile , parmak ucundaki birkaç hastalık yapıcı mikroorganizmanın sızmasını ve bulaşmasını engelleyemez
- %40'dan fazla yetişkin ağız ve burunlarında *staphylococcus* mikrobu taşımaktadır

Gerekli Koruma Ekipmanları

Her amaç için doğru personel koruma ekipmanları belirlenmeli

Sonuç olarak;

- Başta kişinin kendi sağlığı olmak üzere, başkalarının da sağlığını korumanın en önemli aracı temizliktir.
- Sadece beden ve besin temizliği değil, kullanılan her şeyi ve her ortamı temiz tutmak da temiz olmanın gereğidir.

- Temizlik, kişisel ve sosyal sağlığın dayandığı bir temel olmanın yanında, toplum içinde yaşamının vazgeçilmez bir parçasıdır.
- Günümüzde insanların uygarlık düzeyini gösteren ana ölçü temizliktir.
- Uygar insan vücut, giyecek ve çevre temizliğine önem veren insandır.

- Üçüncü sınıf bir iş yerinde; Çalışanlar yere çöp atar, kimse o çöpü yerden alıp çöp kutusuna koymaz.
- İkinci sınıf bir iş yerinde; Çalışanlar yere çöp atarlar, ama o çöpü yerden alıp çöp kutusuna koyanlar da vardır.
- Birinci sınıf iş yerinde; Kimse yere çöp atmaz, Ama yerde kim çöp görürse o çöpü yerden alır ve çöp kutusuna atar.

